



ВИКОНАВЧИЙ ОРГАН КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
(КИЇВСЬКА МІСЬКА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ)

ДЕПАРТАМЕНТ КУЛЬТУРИ

**КОЛЕДЖ ХОРЕОГРАФІЧНОГО МИСТЕЦТВА «КИЇВСЬКА МУНІЦИПАЛЬНА
АКАДЕМІЯ ТАНЦЮ ІМЕНІ СЕРЖА ЛИФАРЯ»
(КМАТ ІМЕНІ СЕРЖА ЛИФАРЯ)**

УХВАЛЕНО

Рішенням Вченої ради
Коледжу хореографічного мистецтва
«КМАТ імені Сержа Лифаря»

Протокол № 2 від 30.05.2022 р.
Зі змінами
Протокол № 5 від 30.06.2025 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Коледжу хореографічного
мистецтва «КМАТ імені Сержа
Лифаря»

 **В'ячеслав КОЛОМІЄЦЬ**
"30" червня 2025 р.



ІСТОРІЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

РОБОЧА ПРОГРАМА

освітнього компоненту підготовки бакалавра

галузі знань 02 Культура і мистецтво

спеціальності 024 Хореографія

Київ – 2025

Обговорено та рекомендовано до використання у освітньому процесі на засіданні кафедри хореографічних та мистецьких дисциплін (протокол № 3 від 27.05.2022 р.).

Обговорено та рекомендовано до використання у освітньому процесі на засіданні кафедри хореографічних та мистецьких дисциплін (протокол № 7 від 30.06.2025 р.).

Обговорено та рекомендовано до використання в освітньому процесі на засіданні Навчально-методичної ради КМАТ імені Сержа Лифаря (протокол № 3 від 27.06.2025 р.).

Укладач: Савастру Н.І., доцент кафедри теоретичних дисциплін КМАТ імені Сержа Лифаря.

Викладач: Савастру Н.І., доцент кафедри теоретичних дисциплін КМАТ імені Сержа Лифаря.

Історія музичного мистецтва. Робоча програма освітнього компонента підготовки бакалавра. / Уклад.: Савастру Н.І. – К.: КМАТ імені Сержа Лифаря, 2025 р. – 52 с.

© КМАТ імені Сержа Лифаря, 2025

ЗМІСТ

1. Опис освітнього компоненту	4
2. Мета та завдання освітнього компоненту	5
3. Програма освітнього компоненту	9
4. Структура освітнього компоненту	26
5. Теми семінарських занять	27
6. Теми для самостійного опрацювання	27
7. Методи та форми навчання	27
8. Методи оцінювання та контролю	28
9. Питання до екзамену	31
10. Оцінювання результатів навчання	39
11. Методичне забезпечення	41
12. Рекомендовані джерела	41
13. Плани семінарських занять	45
14. Методичні рекомендації для організації навчальної роботи з курсу «Історія музичного мистецтва»	49

1. Опис освітнього компоненту

Найменування показників	Галузь знань, ступінь вищої освіти	Характеристика освітнього компоненту
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Галузь знань 02 Культура і мистецтво	Цикл спеціальної підготовки
Загальна кількість годин –90	Спеціальність 024 Хореографія	Рік підготовки:
		1-й
		Семестр
		I-й
	Рівень вищої освіти Бакалавр	Лекції
		50 год.
		Семінарські
		4 год.
		Лабораторні
		-
		Самостійна робота
		36 год.
		Індивідуальні завдання
		-
		Вид контролю: екзамен у II семестрі

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання - 60% / 40%.

2. Мета та завдання освітнього компоненту

Метою вивчення курсу «Історія музичного мистецтва» є формування у здобувачів освіти цілісного уявлення про еволюцію світової та української музичної культури, розвиток художнього мислення й уміння аналізувати музичні явища в історико-культурному контексті.

Курс спрямований на виховання естетичного смаку, розуміння взаємозв'язку музики з іншими видами мистецтва, а також на усвідомлення ролі музичного мистецтва у формуванні духовних цінностей суспільства.

Основними завданнями вивчення освітнього компоненту є:

- Формування історико-музичного мислення.
- Ознайомити здобувачів освіти з етапами розвитку світового та українського музичного мистецтва, допомогти усвідомити закономірності змін художніх стилів, жанрів і композиторських шкіл у контексті загальної культури.
- Виховання естетичного сприйняття музики.
- Розвинути здатність розуміти зміст і емоційно-образну сутність музичного твору, оцінювати його з позицій художніх критеріїв і культурної цінності.
- Засвоєння термінологічного апарату історії музики.
- Сформувати вміння користуватися фаховими поняттями — стиль, жанр, форма, лад, поліфонія, симфонізм, імпресіонізм, експресіонізм, неофольклоризм тощо.
- Опанування методів музичного аналізу.
- Навчити визначати жанрово-стильові особливості творів, аналізувати їхню форму, засоби виразності, драматургію, зв'язок із епохою та національною культурою.
- Розвиток слухової культури.
- Розвинути навички свідомого слухання музики різних епох, уміння виділяти характерні інтонаційні, ритмічні, гармонічні елементи.
- Виховання поваги до національної спадщини.
- Поглибити знання про українських композиторів, народнопісенну основу музичного мислення, місце української культури у світовому мистецькому процесі.
- Формування міждисциплінарного бачення мистецтва.
- Встановити взаємозв'язки музики з хореографією, театром, літературою, образотворчим мистецтвом; розуміти синтез мистецтв як основу сучасної творчості.
- Розвиток аналітико-творчого мислення.

- Сприяти здатності здобувачів освіти інтерпретувати музичний твір як культурно-історичний документ і як джерело художнього натхнення.
- Підготовка до професійної діяльності у сфері мистецької освіти.
- Виробити навички використання знань з історії музики у педагогічній, хореографічній і творчій практиці.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі ВО повинні:

знати:

- основні етапи розвитку світового та українського музичного мистецтва;
- характерні ознаки музичних стилів і напрямів різних історичних епох;
- провідні жанри, форми та засоби музичної виразності;
- взаємозв'язок музики з історичними, соціокультурними та мистецькими процесами;
- внесок національних композиторських шкіл у формування світової музичної культури.

вміти:

- аналізувати музичні твори з позицій історії, стилю та жанру;
- розпізнавати стильові особливості музики різних епох;
- характеризувати творчість провідних композиторів і напрями їх діяльності;
- застосовувати здобуті знання у фаховій (зокрема хореографічній) практиці;
- оцінювати роль музичного мистецтва у розвитку культури та особистості.

Опанування освітнім компонентом сприяє формуванню наступних компетентностей:

загальні компетентності:

ЗК02 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

спеціальні компетентності:

СК01 Усвідомлення ролі культури і мистецтва в розвитку суспільних взаємовідносин;

СК02 Здатність аналізувати основні етапи, виявляти закономірності історичного розвитку мистецтв, стильові особливості, види і жанри, основні

принципи координації історико-стильових періодів світової художньої культури.

Опанування освітнім компонентом сприяє наступним **результатам навчання:**

ПР02 Розуміти моральні норми і принципи та вміти примножувати культурні, наукові цінності і досягнення суспільства в процесі діяльності.

ПР06 Розуміти роль культури і мистецтва в розвитку суспільних взаємовідносин.

ПР07 Знати і розуміти історію мистецтв на рівні, необхідному для застосування виражально-зображальних засобів відповідно до стилю, виду, жанру хореографічного проєкту.

Зміст курсу узгоджується з програмними результатами навчання (ПР) та загальними (ЗК) та спеціальними компетентностями (СК) освітньої-професійної програми "Хореографія".

№ лекц.	Тема лекції	Відповідні ПР	Відповідні ЗК та СК	Відображення в тематиці
1	Вступ до курсу «Історія музичного мистецтва»	ПР02, ПР06	СК01 ЗК02	Формування гуманістичних і культурних цінностей, розуміння ролі мистецтва у розвитку суспільства. Формування загального розуміння історії мистецтва як частини духовної культури; осмислення місця музики у системі знань про людину й суспільство.
2–3	Музика Стародавнього Сходу, античності та Середньовіччя	ПР07	СК02 ЗК02	Вивчення витоків музичної культури, стилів і жанрів; формування історико-аналітичного мислення. Аналіз ролі духовної музики у збереженні моральних і культурних цінностей людства.
4	Музична культура епохи Відродження	ПР07	СК02 ЗК02	Аналіз гуманістичних ідей доби, засвоєння закономірностей розвитку поліфонії та стилю. Розуміння гуманістичних ідеалів епохи, усвідомлення мистецтва як засобу морального і духовного вдосконалення.
5–6	Вокально-хорова та інструментальна музика XVII–XVIII ст.	ПР07	СК02	Засвоєння закономірностей бароко і класицизму, розвиток навичок слухового аналізу.

7	Віденська класична школа	ПР07	СК02 ЗК02	Поглиблення знань про музичну форму, симфонізм, логіку побудови музичного твору. Усвідомлення етичних і філософських основ європейського класицизму, ролі мистецтва у гармонійному розвитку людини.
8–9	Стильові напрями та музичний театр XIX ст.	ПР02, ПР06, ПР07	СК01, СК02 ЗК02	Формування естетичного ідеалу, розуміння психологізму та національного стилю в опері. Осмислення морально-естетичних ідеалів романтизму, духовного змісту мистецтва та його виховної функції.
10–12	Балет, опера, оперета	ПР06, ПР07	СК01, СК02 ЗК02	Визначення взаємодії музики й танцю; розвиток сценічно-музичного мислення. Розуміння музично-сценічного мистецтва як відображення культурних цінностей і духовного життя суспільства.
13	Нові національні композиторські школи в центрі та на півночі Європи	ПР06, ПР07	СК01, СК02	Розуміння національних особливостей музики, уміння порівнювати європейські школи.
14	Музичне мистецтво України XIX – початку XX століть	ПР02, ПР06, ПР07	СК01, СК02 ЗК02	Усвідомлення значення української композиторської школи; розвиток морально-естетичних орієнтирів. Показана роль української музики у формуванні національної самосвідомості, збереженні моральних та культурних традицій.
15	Музичне мистецтво країн Західної Європи і США XX – початку XXI ст.	ПР07	СК02	Формування уявлення про сучасні тенденції, стилі та напрями світової музики.
16	Музичне мистецтво України XX – початку XXI століть. Сучасні процеси цифрової трансформації та міждисциплінарного синтезу мистецтв.	ПР02, ПР06, ПР07	СК01, СК02 ЗК02	Узагальнення знань, формування цілісного бачення розвитку української музики у світовому контексті. Усвідомлення сучасної музики як носія духовних і моральних цінностей, розуміння значення мистецтва у культурному поступі суспільства.

3. Програма освітнього компоненту.

Розділ І. Огляд розвитку музичної культури від стародавності до XVI ст.

Тема 1. Вступ до курсу «Історія музичного мистецтва».

Розкривається предмет, мета й завдання дисципліни, її місце у системі мистецької освіти. Висвітлюються взаємозв'язки музичного мистецтва з історією, культурою та іншими видами мистецтв, методи музично-історичного аналізу, етапи розвитку європейської музичної традиції.

Ознайомити здобувачів освіти з предметом, метою, завданнями, структурою та основними періодами історії музичного мистецтва; розкрити значення музичного мистецтва у розвитку людської цивілізації та формуванні духовної культури особистості.

Питання для самоперевірки

1. У чому полягає особливість музики як виду мистецтва?
2. Що є предметом і завданнями курсу «Історія музичного мистецтва»?
3. Назвіть основні історичні етапи розвитку музичної культури.
4. Які жанри сформувалися в добу Бароко та Класицизму?
5. Які характерні риси музики епохи романтизму?
6. Назвіть провідні напрями розвитку музичного мистецтва XX–XXI ст.
7. У чому полягає своєрідність українського музичного мистецтва?
8. Яку роль відіграє музика у формуванні духовної культури людини?
9. Хто з українських композиторів зробив найбільший внесок у розвиток національної музики?
10. Чому вивчення історії музичного мистецтва є важливим для фахівців хореографічного профілю?

Завдання для самостійної роботи

1. Опрацювати вступну частину посібника Л. Фількевич «Історія музичного мистецтва» (стор. 5–10).
2. Скласти хронологічну таблицю основних епох розвитку музики від стародавнього світу до сучасності.
3. Підготувати коротке повідомлення або презентацію на одну з тем:

- «Музика як мова почуттів і символів»;
 - «Роль музичного мистецтва у формуванні національної самосвідомості»;
 - «Еволюція музичних жанрів».
4. Навести приклади музичних творів, які ілюструють особливості кожної історичної епохи (по 1–2 зразки).
 5. Написати короткий огляд (1–1,5 стор.) про видатного композитора або виконавця.
 6. Створити власний міні-глосарій із десяти термінів, пов'язаних із історією музичного мистецтва.

Рекомендована література

1. Бедакова С. В. Історія зарубіжної музики (кінець XVI – XIX ст.) : навчальний посібник. — Миколаїв : МНУ, 2018. — 306 с.
2. Фількевич Г. М. Всесвітня історія музики: навчальний посібник. Друга редакція. Київ, 2023. – 208 с.

Тема 2. Музика в країнах Стародавнього Сходу і античності.

Огляд музичної культури Стародавнього Єгипту, Месопотамії, Китаю, Індії, Греції та Риму. Визначаються особливості музичних інструментів, нотації, роль музики в релігійних обрядах, театрі й побуті. Висвітлюється вплив античної теорії гармонії на подальший розвиток європейської музики.

Ознайомити здобувачів освіти з основними етапами становлення музичного мистецтва в епоху Стародавнього Сходу та античності; розкрити роль музики у релігійно-культурному житті найдавніших цивілізацій; показати особливості музичного мислення, музичних інструментів і виконавських традицій Давнього Єгипту, Месопотамії, Індії, Китаю, Греції та Риму.

Питання для самоперевірки

1. Які основні функції музики у цивілізаціях Стародавнього Сходу?
2. Як трактували музику в Індії та Китаї?
3. Яке місце займала музика в античній системі виховання?
4. Назвіть головні музичні інструменти Давньої Греції та Риму.
5. У чому полягає внесок античного світу у формування європейської музичної традиції?

Завдання для самостійної роботи

1. Підготуйте коротку порівняльну таблицю «Музика Стародавнього Сходу – Музика античності» (функції, інструменти, жанри).
2. Складіть міні-презентацію (3–5 слайдів) на тему «Музика і філософія в античній культурі».
3. Виконайте есе на тему «Що означає гармонія в розумінні стародавніх народів?».

Рекомендована література

1. Бедакова С. В. Історія зарубіжної музики (кінець XVI – XIX ст.) : навчальний посібник. — Миколаїв : МНУ, 2018. — 306 с.
2. Фількевич Г. М. Всесвітня історія музики: навчальний посібник. Друга редакція. Київ, 2023. – 208 с.

Тема 3. Музичне мистецтво Середньовіччя.

Розглядається роль церкви у формуванні європейської музичної традиції. Аналізуються григоріанський хорал, органум, мотет, творчість труверів і мінезингерів. Показано становлення невменної нотації та розвиток багатоголосся.

Ознайомити здобувачів освіти з основними етапами розвитку музичного мистецтва в епоху Середньовіччя; розкрити вплив християнської культури на формування європейських музичних традицій; визначити характерні риси середньовічної духовної та світської музики, її жанрове розмаїття, виконавські форми й стильові особливості.

Питання для самоперевірки

1. Яку роль відіграло християнство у формуванні середньовічної музики?
2. Що таке григоріанський хорал і які його основні риси?
3. Як виникла нотна система і чому вона стала важливою для музичного розвитку?
4. Назвіть відомих представників школи Нотр-Дам.
5. Які особливості мали пісні трубадурів і мінезингерів?
6. Яке значення мала світська музика у розвитку європейської традиції?

Завдання для самостійної роботи

1. Підготуйте схему «Духовна і світська музика Середньовіччя: спільне й відмінне».
2. Прослухайте записи григоріанських хоралів і зробіть короткий аналіз інтонаційних особливостей.
3. Складіть короткий довідник термінів: хорал, органум, трубадур, мотет, поліфонія.

4. Напишіть есе (0,5 стор.) «Середньовічна музика як духовне дзеркало епохи».

Рекомендована література

1. Бедакова С. В. Історія зарубіжної музики (кінець XVI – XIX ст.) : навчальний посібник. — Миколаїв : МНУ, 2018. — 306 с.
2. Фількевич Г. М. Всесвітня історія музики: навчальний посібник. Друга редакція. Київ, 2023. – 208 с.

Тема 4. Музична культура епохи Відродження.

Висвітлюється гуманістичний характер музики Ренесансу, розвиток поліфонії та вокальних жанрів — меси, мадригала, мотету. Розглядаються творчість Жоскена Дебре, Палестрини, Орландо ді Лассо, формування світських жанрів і зародження інструментальної музики.

Розкрити основні закономірності розвитку музичного мистецтва епохи Відродження; охарактеризувати стильові особливості музики цього періоду, її провідні жанри, напрями та видатних представників; показати зв'язок музики з гуманістичними ідеями доби.

Питання для самоперевірки

1. Які історичні чинники зумовили формування мистецтва Відродження?
2. Назвіть головні риси музичного стилю Ренесансу.
3. У чому полягає відмінність церковної та світської музики цього періоду?
4. Хто такі Жоскен Дебре, Орландо ді Лассо, Дж. П. да Палестріна?
5. Які жанри світської музики були популярні у різних країнах Європи?
6. Які інструменти набули поширення в епоху Ренесансу?
7. Яке значення мала музика Відродження для подальшого розвитку європейської культури?

Завдання для самостійної роботи

- Опрацювати розділ посібника Л. Фількевич «Історія музичного мистецтва», стор. 20–26.
- Прослухати фрагменти: Жоскен Дебре «Ave Maria»; Дж. П. да Палестріна «Missa Papae Marcelli»; Лука Маренціо «Solo e pensoso».
- Підготувати коротку презентацію про одного композитора епохи Відродження.

- Створити таблицю «Жанри музики Ренесансу та їх характеристика».
- Порівняти музичні приклади хоралу та мадригалу — визначити відмінності у структурі й виразності.

Рекомендована література

1. Бедакова С. В. Історія зарубіжної музики (кінець XVI – XIX ст.) : навчальний посібник. — Миколаїв : МНУ, 2018. — 306 с.
2. Фількевич Г. М. Всесвітня історія музики: навчальний посібник. Друга редакція. Київ, 2023. – 208 с.

Розділ II. Музичне мистецтво XVII–XVIII століть

Тема 5. Вокально-хорова музика доби Бароко.

Визначається суть стилю бароко, його виражальні засоби, жанрова система (кантата, меса, ораторія, мотет). Аналізується творчість Баха і Генделя як вершин поліфонічного мислення доби.

Ознайомити здобувачів освіти з розвитком вокально-хорової музики XVII–XVIII століть, розкрити особливості стилю Бароко і Класицизму, охарактеризувати основні жанри, форми та творчість провідних композиторів доби.

Питання для самоперевірки

1. Які історичні особливості доби Бароко і Класицизму?
2. Назвіть основні жанри вокально-хорової музики XVII–XVIII ст.
3. Чим ораторія відрізняється від кантати?
4. Які риси притаманні музиці Й. С. Баха та Г. Ф. Генделя?
5. Які нові риси принесла вокально-хорова музика епохи Класицизму?
6. Хто є авторами відомих ораторій і мес XVIII ст.?
7. Яке значення мала вокально-хорова музика для розвитку європейської культури?

Завдання для самостійної роботи

- Опрацювати матеріал посібника Л. Фількевич «Історія музичного мистецтва», стор. 29–36.

- Прослухати фрагменти: Бах «Страсті за Матвієм»; Гендель «Месія» (уривок «Галилея»); Моцарт «Реквієм».
- Підготувати повідомлення про розвиток ораторії або кантати у XVII–XVIII ст.
- Порівняти музичні приклади ораторії Генделя та меси Моцарта.
- Підготувати коротку характеристику хорового стилю Й. С. Баха.

Рекомендована література

1. Бедакова С. В. Історія зарубіжної музики (кінець XVI – XIX ст.) : навчальний посібник. — Миколаїв : МНУ, 2018. — 306 с.
2. Фількевич Г. М. Всесвітня історія музики: навчальний посібник. Друга редакція. Київ, 2023. – 208 с.

Тема 6. Музичний театр XVII–XVIII ст.

Розглядається зародження опери, оперна творчість Монтеверді, розвиток італійської, французької та англійської опери. Показано еволюцію оперного жанру від міфологічних сюжетів до реалістичних тем.

Ознайомити здобувачів освіти з розвитком музичного театру XVII–XVIII століть, розкрити особливості оперного мистецтва доби Бароко і Класицизму, охарактеризувати основні жанри, стилі та провідних композиторів епохи.

Питання для самоперевірки

1. Які історичні передумови виникнення музичного театру?
2. У чому полягає особливість опери як синтетичного жанру?
3. Назвіть основні типи опер XVII–XVIII ст. та їх характерні риси.
4. Хто є засновником італійської оперної школи?
5. Які відмінності між opera seria та opera buffa?
6. У чому полягала реформа опери К. В. Глюка?
7. Назвіть найвідоміші опери В. А. Моцарта.
8. Яке значення мав музичний театр епохи Бароко і Класицизму?

Завдання для самостійної роботи

- Опрацювати розділ посібника Л. Фількевич «Історія музичного мистецтва», стор. 37–46.

- Прослухати фрагменти опер: Монтеверді «Орфей»; Перселл «Дідона і Еней»; Моцарт «Дон Жуан».
- Підготувати коротке повідомлення про особливості національних оперних шкіл XVII–XVIII ст.
- Порівняти оперу seria та buffa за змістом і музичними рисами.
- Створити таблицю «Основні композитори музичного театру XVII–XVIII ст. і їхні твори».

Рекомендована література

1. Бедакова С. В. Історія зарубіжної музики (кінець XVI – XIX ст.) : навчальний посібник. — Миколаїв : МНУ, 2018. — 306 с.
2. Фількевич Г. М. Всесвітня історія музики: навчальний посібник. Друга редакція. Київ, 2023. – 208 с.

Тема 7. Інструментальна музика. Віденська класична школа.

Розглядається становлення симфонії, сонати, концерту, квартету. Висвітлюються творчі принципи Гайдна, Моцарта, Бетховена, їх внесок у розвиток класичної форми й тематизму.

Ознайомити здобувачів освіти з розвитком інструментальної музики XVII–XVIII століть, розкрити основні жанри, стилі та форми, охарактеризувати творчість провідних композиторів доби Бароко і Класицизму.

Питання для самоперевірки

1. Які історичні умови сприяли розвитку інструментальної музики у XVII–XVIII ст.?
2. Які нові інструментальні жанри сформувалися в епоху Бароко?
3. Хто є засновником скрипкової школи в Італії?
4. Яке значення мала творчість Баха для інструментальної музики?
5. Назвіть головні риси інструментальної музики епохи Класицизму.
6. Яку роль відіграла Віденська класична школа у розвитку інструментальної музики?

Завдання для самостійної роботи

- Опрацювати розділ посібника Л. Фількевич «Історія музичного мистецтва», стор. 47–64.

- Прослухати фрагменти: Вівальді «Пори року» (Весна); Бах «Бранденбурзький концерт №3»; Моцарт «Маленька нічна серенада»; Бетховен «Симфонія №5».
- Підготувати коротке повідомлення про розвиток інструментальної музики у Віденській школі.
- Порівняти музичні стилі Баха і Вівальді.
- Створити таблицю «Основні жанри інструментальної музики XVII–XVIII ст. та їх композитори».

Рекомендована література

1. Бєдакова С. В. Історія зарубіжної музики (кінець XVI – XIX ст.) : навчальний посібник. — Миколаїв : МНУ, 2018. — 306 с.
2. Фількевич Г. М. Всесвітня історія музики: навчальний посібник. Друга редакція. Київ, 2023. – 208 с.

Розділ III. Західноєвропейське музичне мистецтво XIX – початку XX ст.

Тема 8. Стильові напрями XIX ст.

Окреслюються провідні естетичні течії романтизму, реалізму, імпресіонізму. Аналізується розвиток симфонічної, камерної, фортепіанної музики.

Ознайомити здобувачів освіти з основними стильовими напрямками музичного мистецтва XIX – початку XX століть; розкрити характерні риси романтизму, реалізму, імпресіонізму, експресіонізму та неокласицизму; охарактеризувати творчість провідних композиторів цих епох.

Питання для самоперевірки

Які соціально-історичні чинники зумовили появу нових напрямів у музиці XIX–XX ст.?

Назвіть головні риси романтизму в музиці.

Які особливості оперного стилю Вагнера і Верді?

У чому полягає новаторство імпресіонізму?

Що таке додекафонія і хто її засновник?

Яке значення мала Віденська школа Брамса і Шенберга?

Як неокласицизм протиставляв себе романтизму?

Завдання для самостійної роботи

- Опрацювати розділ посібника Л. Фількевич «Історія музичного мистецтва», стор. 65–91.
- Прослухати фрагменти: Шуберт «Аве Марія»; Шопен «Ноктюрн до-дієз мінор»; Ліст «Угорська рапсодія №2»; Вагнер «Політ валькірій»; Верді «Травіата»; Дебюссі «Місяць сяє над водою»; Равель «Болеро».
- Підготувати коротке повідомлення про один із напрямів музичного мистецтва XIX–XX ст.
- Створити таблицю «Основні стильові напрями та їх представники».
- Порівняти риси романтизму та імпресіонізму у музиці.

Рекомендована література

1. Бедакова С. В. Історія зарубіжної музики (кінець XVI – XIX ст.) : навчальний посібник. — Миколаїв : МНУ, 2018. — 306 с.
2. Фількевич Г. М. Всесвітня історія музики: навчальний посібник. Друга редакція. Київ, 2023. – 208 с.
3. Медриш І. Світова музична література: підручник. Вип. 1, 2. Чернівці: Місто, 2016, 2020. – 280 с.
4. Зарубіжна музика: історія, стилі, напрями: Навчальний посібник/ І. В. Чернова, О. П. Горман. - Львів: Друкарня НАСВ, 2016. - 246 с.

Тема 9. Музичний театр XIX – початку XX ст.

Висвітлюється вплив романтизму на оперу і балет. Розглядаються нові сценічні форми, синтез мистецтв, реалістичні тенденції у творчості Верді, Вагнера, Пуччіні.

Ознайомити здобувачів освіти з розвитком музичного театру Західної Європи XIX – початку XX століття, виявити основні стильові напрями, принципи драматургії та сценічні інновації, охарактеризувати творчість провідних композиторів і національних шкіл.

Питання для самоперевірки

1. Які риси романтизму вплинули на формування музичного театру?
2. Які особливості італійської опери XIX ст. та новаторство Верді?
3. Що таке веризм і які його музичні ознаки?
4. У чому полягає реформа опери Р. Вагнера?

5. Які риси французької опери другої половини XIX ст.?
6. Як змінюється роль оркестру та сценографії у музичному театрі?
7. Як музичний театр готує ґрунт для тенденцій XX століття?

Завдання для самостійної роботи

1. Скласти порівняльну таблицю «Італійська – німецька – французька опера XIX ст.»
2. Проаналізувати фрагмент опери Дж. Верді «Травіата»: які риси романтизму проявляються у музиці.
3. Прослухати арію Калафа з опери Пуччіні «Турандот» та визначити ознаки веризму.
4. Підготувати повідомлення «Концепція музичної драми Р. Вагнера».
5. Описати художні особливості оперети Ж. Оффенбаха як перехідного жанру.

Рекомендована література

1. Бєдакова С. В. Історія зарубіжної музики (кінець XVI – XIX ст.) : навчальний посібник. — Миколаїв : МНУ, 2018. — 306 с.
2. Фількевич Г. М. Всесвітня історія музики: навчальний посібник. Друга редакція. Київ, 2023. – 208 с.
3. Медриш І. Світова музична література: підручник. Вип. 1, 2. Чернівці: Місто, 2016, 2020. – 280 с.
4. Зарубіжна музика: історія, стилі, напрями: Навчальний посібник/ І. В. Чернова, О. П. Горман. - Львів: Друкарня НАСВ, 2016. - 246 с.

Тема 10. Балет XIX – початку XX ст.

Розвиток балетного жанру як самостійного мистецтва. Музика Адана, Деліба; поява реформаторських тенденцій у хореографії.

Ознайомити здобувачів освіти з еволюцією балетного мистецтва Західної Європи XIX – початку XX століття, розкрити стильові напрями, музично-хореографічні риси та взаємозв'язок балету з оперою, живописом і театром; визначити роль провідних композиторів і балетмейстерів у формуванні класичної та модерної традицій.

Питання для самоперевірки

1. Які ознаки відрізняють романтичний балет від класицистичного?
2. Яку роль відіграла Франція у становленні європейського балету?
3. Назвіть композиторів, що заклали основи класичного балету.
4. Як змінюється роль музики у балетах Деліба та Мінкуса?
5. Які риси симфонізації виявляються у творах Сен-Санса, Дебюссі, Равеля?
6. Як модерністичні тенденції початку XX ст. вплинули на балетну естетику?
7. У чому полягає синтетична природа балету як виду мистецтва?

Завдання для самостійної роботи

1. Підготувати реферат на тему «Музичні особливості французького балету XIX століття».
2. Прослухати фрагмент з балету «*Копелія*» та визначити основні ритмічні мотиви.
3. Порівняти стиль балетів «*Жизель*» та «*Болеро*» — як змінюється характер музичного руху.
4. Підготувати презентацію про взаємозв'язок музики та сценографії у балетах імпресіоністів.
5. Розробити короткий словник термінів (пуанти, па-де-де, фуєте, гран-па, сценографія, лейтмотив тощо).

Рекомендована література

1. Фількевич Л. Всесвітня історія музики: навчальний посібник. Друга редакція. Київ, 2023.
2. Медриш І. Світова музична література: підручник. Вип. 1, 2. Чернівці: Місто, 2016, 2020. – 280 с.
3. Зарубіжна музика: історія, стилі, напрями: Навчальний посібник/ І. В. Чернова, О. П. Горман. - Львів: Друкарня НАСВ, 2016. - 246 с.

Тема 11. Опера XIX – початку XX ст.

Опера як вершина музично-драматичного мистецтва. Творчість Верді, Бізе, Пуччіні; реформаторські пошуки Вагнера, принцип “суцільної музичної драми”.

Ознайомити здобувачів освіти з еволюцією оперного жанру у XIX – на початку XX століття, розкрити стильові риси романтичної, реалістичної та

модерної опери, охарактеризувати творчість провідних композиторів — Верді, Вагнера, Пуччіні, Бізе, Гуно — та виявити основні принципи музично-драматичного мислення епохи.

Питання для самоперевірки

1. Які риси романтизму проявилися в опері XIX ст.?
2. У чому полягає новаторство Дж. Верді?
3. Які ознаки веризму простежуються в опері Дж. Пуччіні?
4. У чому сутність реформи Р. Вагнера?
5. Назвіть особливості французької опери другої половини XIX ст.
6. Які зміни відбулися в опері початку XX століття?
7. Як ідеї синтезу мистецтв вплинули на розвиток опери?

Завдання для самостійної роботи

1. Скласти порівняльну таблицю “Італійська — Німецька — Французька опера XIX ст.”
2. Прослухати фрагмент з опери Верді «Травіата» та визначити ознаки романтизму.
3. Проаналізувати арію Кармен з опери Бізе з точки зору реалізму.
4. Підготувати повідомлення “Реформа опери Ріхарда Вагнера”.
5. Порівняти музичну драматургію Пуччіні та Дебюссі.

Рекомендована література

1. Фількевич Л. Всесвітня історія музики: навчальний посібник. Друга редакція. Київ, 2023.
2. Медриш І. Світова музична література: підручник. Вип. 1, 2. Чернівці: Місто, 2016, 2020. — 280 с.
3. Зарубіжна музика: історія, стилі, напрями: Навчальний посібник/ І. В. Чернова, О. П. Горман. - Львів: Друкарня НАСВ, 2016. - 246 с.

Тема 12. Оперета XIX – початку XX ст.

Легкий жанр музичного театру, поєднання співу, танцю та діалогу. Аналізується творчість Й. Штрауса, Ф. Легара, Ж. Оффенбаха.

Ознайомити здобувачів освіти з історією становлення оперети як жанру музичного театру; розкрити її стильові ознаки, жанрову природу, національні

відмінності французької, віденської та центральноєвропейської традицій; показати внесок Жака Оффенбаха, Йоганна Штрауса-сина, Франца Легара, Імре Кальмана у формування образу “легкої класики”, що поєднує музику, драму, танець і комедію.

Питання для самоперевірки

1. Які історичні передумови виникнення оперети?
2. У чому полягає новаторство Жака Оффенбаха?
3. Які риси віденської оперети визначальні для її стилю?
4. Як музика Й. Штрауса-сина відображає дух епохи?
5. Які зміни вніс у жанр Франц Легар?
6. Чим відрізняється стиль Імре Кальмана від попередників?
7. Яку роль відіграють танець і діалог у структурі оперети?
8. Як оперета вплинула на розвиток мюзиклу?

Завдання для самостійної роботи

1. Написати короткий есе «Париж і Відень у музиці оперети».
2. Прослухати увертюру з «Орфея у пеклі» та вальс із «Летючої миші» — визначити характер і ритмічну основу.
3. Підготувати аналітичну таблицю порівняння Оффенбаха, Штрауса, Легара і Кальмана (стиль, тематика, оркестровка, гумор).
4. Створити мініпрезентацію “Оперета і мюзикл: подібність і відмінність”.
5. Знайти приклади сучасних постановок класичних оперет і підготувати коротку рецензію.

Рекомендована література

1. Фількевич Л. Всесвітня історія музики: навчальний посібник. Друга редакція. Київ, 2023.
2. Бедакова С. В. *Історія зарубіжної музики (кінець XVI – XIX ст.)*. — Миколаїв : МНУ, 2018.

Тема 13. Нові національні композиторські школи.

Розвиток музики у Польщі, Чехії, Норвегії. Формування національних стилів у творчості Шопена, Сметани, Дворжака, Гріга.

Розкрити процес формування національних композиторських шкіл Центральної та Північної Європи в XIX–XX століттях, показати роль народної творчості, фольклорних інтонацій та національної ідентичності у становленні музичного професіоналізму. Ознайомити з творчістю Станіслава Монюшка, Фридерика Шопена, Мечислава Карловича (Польща), Бедржиха Сметани, Антоніна Дворжака, Леоша Яначека (Чехія) та Едварда Гріга (Норвегія).

Питання для самоперевірки

1. Які історичні обставини сприяли виникненню національних композиторських шкіл у Європі XIX ст.?
2. Які особливості музичного стилю Ф. Шопена?
3. У чому полягає значення творчості С. Монюшка для польської музики?
4. Як народна музика вплинула на творчість Б. Сметани та А. Дворжака?
5. Що нового привніс у музику Л. Яначек?
6. Як фольклор виявляється у творах Е. Гріга?
7. Яке значення цих шкіл для розвитку європейського симфонізму?

Завдання для самостійної роботи

1. Прослухати: Шопен — *Мазурка №5*, Сметана — *Моя Батьківщина: Влтава*, Гріг — *У печері гірського короля*; визначити національні риси.
2. Написати коротке есе: “Як музика відображає дух народу”.
3. Підготувати презентацію про композитора однієї з трьох шкіл (Польща, Чехія або Норвегія).
4. Зробити порівняльну таблицю: “Фольклорні мотиви у творчості Шопена, Дворжака і Гріга”.

Рекомендована література

1. Фількевич Л. Всесвітня історія музики: навчальний посібник. Друга редакція. Київ, 2023.
2. Медриш І. Світова музична література: підручник. Вип. 1, 2. Чернівці: Місто, 2016, 2020. – 280 с.
3. Зарубіжна музика: історія, стилі, напрями: Навчальний посібник/ І. В. Чернова, О. П. Горман. - Львів: Друкарня НАСВ, 2016. - 246 с.

Тема 14. Музичне мистецтво України XIX – початку XX ст.

Національне відродження української музики, діяльність М. Лисенка, К. Стеценка, М. Леонтовича, Д. Січинського. Становлення українського професійного виконавства й освіти.

Розкрити головні етапи розвитку українського професійного музичного мистецтва ХХ – початку ХХІ століть, показати становлення національної композиторської школи, жанрове й стиліське розмаїття, окреслити місце українських митців у світовому культурному просторі.

Питання для самоперевірки

1. Яку роль відіграв Микола Лисенко у формуванні української композиторської школи?
2. У чому полягає своєрідність хорової спадщини Леонтовича та Стеценка?
3. Які нові принципи симфонізму ввів Борис Лятошинський?
4. Які риси об'єднують творчість Скорика, Станковича і Сильвестрова?
5. Як трансформується українська опера у ХХ столітті?
6. Які тенденції характерні для музики незалежної України?

Завдання для самостійної роботи

1. Прослухати: Леонтович — «Щедрик», Скорик — «Мелодія», Сильвестров — «Тихі пісні». Визначити спільні національні риси.
2. Написати есе на тему: «Українська музика як духовна біографія нації».
3. Підготувати коротку презентацію про творчість одного композитора ХХ–ХХІ ст.
4. Створити порівняльну таблицю: “Лятошинський – Скорик – Сильвестров: традиція і новаторство”.

Рекомендована література

1. Кречко Н. М. (ред.) *Музичне мистецтво України*. — Київ: Ліра-К, 2020.
2. Берегова О. *Інтегративні процеси в музичній культурі України ХХ–ХХІ ст.* — Київ: НАН України, 2013.
3. Дорофєєва В. А. *Теоретичні аспекти сучасної української музики*. — Київ: Ліра-К, 2017.
4. Пістунова Т. В. *Українська інструментальна музика. Музично-текстологічний аналіз*. — Київ: Ліра-К, 2021.

Розділ IV. Музична культура XX – початку XXI століть

Тема 15. Музичне мистецтво країн Західної Європи і США XX – початку XXI ст.

Неокласицизм, експресіонізм, мінімалізм, джаз, електронна та кіномузика. Творчість Дебюссі, Равеля, Орфа, Ріхтера, Равела, Бріттена, сучасних неокласиків.

Сформувати цілісне уявлення про розвиток музичного мистецтва у країнах Західної Європи та США XX – початку XXI ст., показати перехід від традиційних форм до експериментального мислення, від індивідуалізму до глобального культурного діалогу. Здобувачі освіти повинні усвідомити, що саме музика цього періоду заклала основи сучасного художнього світогляду — синтезуючи європейську класику, національні стилі, джаз, електроніку, кіномузику та нові технології.

Питання для самоперевірки

1. Які соціальні й культурні фактори вплинули на музику XX століття?
2. У чому різниця між європейським і американським музичним стилем?
3. Як імпресіонізм змінив гармонічну систему класичної музики?
4. Чим відрізняється музика експресіоністів від неокласиків?
5. Які принципи покладено в основу мінімалізму?
6. Як технології змінили звукову естетику XXI століття?

Завдання для самостійної роботи

1. Написати есе (2 стор.) на тему: *“Дух епохи у музиці XX століття”* або *“Музика XXI століття як нова форма філософії звуку”*.
2. Підготувати слуховий аналіз двох творів різних напрямів (наприклад, Дебюссі й Райха).
3. Створити коротку презентацію або добірку прикладів *“Музика XX століття і хореографія”* (балети, пластичні перформанси, відео).

Рекомендована література

1. Фількевич Л. Всесвітня історія музики: навчальний посібник. Друга редакція. Київ, 2023.
2. Медриш І. Світова музична література: підручник. Вип. 1, 2. Чернівці: Місто, 2016, 2020. – 280 с.

3. Зарубіжна музика: історія, стилі, напрями: Навчальний посібник/ І. В. Чернова, О. П. Горман. - Львів: Друкарня НАСВ, 2016. - 246 с.

Тема 16. Музичне мистецтво України XX – початку XXI ст. Сучасні процеси цифрової трансформації та міждисциплінарного синтезу мистецтв.

Розвиток української композиторської школи: Лятошинський, Скорик, Станкович, Сильвестров, Загайкевич, Польова. Новітні тенденції — синтез жанрів, електроакустика, духовна музика, повернення до традицій. Узагальнення основних закономірностей розвитку музичного мистецтва. Огляд сучасних наукових досліджень, присвячених цифровим трансформаціям українського музичного мистецтва. Підведення підсумків всього курсу, окресливши еволюцію музичного мислення — від фольклорних джерел до сучасної неокласики та цифрової музики.

Сформувані системні уявлення про розвиток українського музичного мистецтва XX – початку XXI століть, розкриті основні стильові напрями, національні особливості, провідні постаті композиторів і виконавців, а також їхній внесок у світову музичну культуру.

Питання для самоперевірки

1. Які основні етапи розвитку українського музичного мистецтва XX–XXI ст.?
2. У чому полягає внесок Б. Лятошинського, М. Скорика, В. Сильвестрова, Є. Станковича у формування національного стилю?
3. Які тенденції переважають у музиці незалежної України?
4. Як українська музика поєднує традицію та інновацію?
5. Яку роль відіграють сучасні композитори в популяризації української культури у світі?

Завдання для самостійної роботи

1. Написати есе (2 стор.) на тему «Сучасна українська музика як духовне явище».
2. Підготувати слуховий аналіз двох творів: один — другої половини XX ст., інший — XXI ст.
3. Створити добірку музичних фрагментів для хореографічної імпровізації на основі українських сучасних композиторів.

Рекомендована література

1. Берегова О. *Інтегративні процеси в музичній культурі України ХХ–ХХІ ст.* — Київ : НАМУ, 2013.
2. Кречко Н. М. (ред.) *Музичне мистецтво України...* — Київ : Ліра-К, 2020.
3. Пістунова Т. В. *Українська інструментальна музика. Музично-текстологічний аналіз.* — Київ : Ліра-К, 2021.
4. Підгорбунський М. *Запровадження багатоголосої музики в українській духовній культурі.* — Київ : Ліра-К, 2021.
5. Щепакін В. *Музична культура Сходу і Півдня України другої половини ХІХ – початку ХХ ст.* — Харків : ДАК, 2017.
6. Савастру, Н. І., Говорченко, С. М. (2025). Інформаційні технології у мистецькій освіті: нові можливості для творчого розвитку / Педагогічна Академія: наукові записки, (24). <https://pedagogical-academy.com/index.php/journal/article/view/1427>

4. Структура освітнього компоненту

Назви освітніх блоків і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		Лек.	Пр.	Сем.	Інд.	СРС
1	2	3	4	5	6	7
Розділ І. Огляд розвитку музичної культури від стародавності до ХVІ ст.						
Тема 1. Вступ до курсу «Історія музичного мистецтва.		3				2
Тема 2. Музика в країнах Стародавнього Сходу і античності.		3				2
Тема 3. Музичне мистецтво Середньовіччя.		3				2
Тема 4. Музична культура епохи Відродження.		3		2		2
Розділ ІІ. Музичне мистецтво ХVІІ–ХVІІІ століть						
Тема 5. Вокально-хорова музика доби Бароко.		3				2
Тема 6. Музичний театр ХVІІ–ХVІІІ ст.		3				2
Тема 7. Інструментальна музика. Віденська класична школа.		3				2
Розділ ІІІ. Західноєвропейське музичне мистецтво ХІХ – початку ХХ ст.						
Тема 8. Стилєві напрями ХІХ ст.		3				4
Тема 9. Музичний театр ХІХ – початку ХХ ст.		3				2
Тема 10. Балет ХІХ – початку ХХ ст.		3				2
Тема 11. Опера ХІХ – початку ХХ ст.		3				2
Тема 12. Оперета ХІХ – початку ХХ ст.		3				2
Тема 13. Нові національні композиторські школи.		4				2

Тема 14. Музичне мистецтво України XIX – початку XX ст.		3				4
Розділ IV. Музична культура XX – початку XXI століть						
Тема 15. Музичне мистецтво країн Західної Європи і США XX – початку XXI ст.		3		2		2
Тема 16. Музичне мистецтво України XX – початку XXI ст. Сучасні процеси цифрової трансформації та міждисциплінарного синтезу мистецтв.		4				2
Разом за I семестр	90	50		4		36

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Музична культура епохи Відродження	2
2	Музична культура XX – початку XXI століть	2

6. Теми для самостійного опрацювання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Музика як відображення світогляду античної культури. Основи давньогрецької теорії гармонії, роль музики в театрі, обрядах і побуті.	3
2	Форми і жанри середньовічної церковної музики. Григоріанський хорал, органум, мотет, духовна монодія.	4
3	Музичне мистецтво Ренесансу: поліфонічні жанри та світська пісня. Мадригал, шансон, віланела; внесок Палестрини і Лассо.	4
4	Барокова інструментальна музика і становлення жанру концерту. Творчість Баха, Вівальді, Куперена; особливості барокового стилю.	3
5	Віденська класична школа: жанрова система і стильові ознаки. Симфонія, соната, концерт; естетика ясності та рівноваги.	4
6	Романтизм у музиці: ліризм і програмність. Симфонічна поема, мініатюра, балет, вокальна лірика XIX століття.	4
7	Музика в балетному театрі XIX – початку XX ст. Еволюція музичної драматургії у балетах Адана, Деліба та ін.	3
8	Національні школи Європи XIX століття. Польська, чеська, норвезька композиторські традиції; роль фольклору.	4
9	Розвиток української музики XX століття. Внесок Лятошинського, Скорика, Сильвестрова, Станковича у світову музичну культуру.	3
10	Сучасні напрями у світовому музичному мистецтві. Мінімалізм, неоромантизм, електронна музика, нові засоби звучання та формування аудіокультури XXI ст.	4

7. Методи та форми навчання

Лекційно-інформаційний метод — подання систематизованих знань про розвиток музичного мистецтва, стилі, жанри, композиторів. **Проблемно-**

аналітичний метод — розгляд конкретних музичних явищ через аналіз історичних, естетичних і культурних контекстів. **Метод слухового аналізу музичних творів** — цілеспрямоване прослуховування й обговорення аудіо- та відеоматеріалів із виявленням стильових особливостей. **Порівняльно-історичний метод** — зіставлення музичних стилів різних епох і національних шкіл. **Інтерактивні методи навчання** — дискусії, тематичні діалоги, аналіз у малих групах, творчі завдання. **Метод візуалізації навчальної інформації** — використання мультимедійних презентацій, ілюстрацій, нотних прикладів, фрагментів вистав і концертів. **Реферативно-дослідницький метод** — підготовка індивідуальних доповідей, повідомлень, міні-досліджень про композиторів чи стилі. **Метод проєктної діяльності** — створення творчих або аналітичних проєктів, пов'язаних із музичними епохами, жанрами, хореографічними інтерпретаціями. **Самостійна робота** — опрацювання рекомендованої літератури, підготовка конспектів, аналіз музичних прикладів. **Інтегрований міжмистецький підхід** — встановлення зв'язків між музикою, літературою, живописом і хореографічним мистецтвом.

Форми навчання:

1. Лекційні заняття

Спрямовані на:

- системне висвітлення історичних етапів розвитку музичного мистецтва;
- формування цілісного уявлення про стильові напрями, жанри, творчість композиторів;
- осмислення взаємозв'язків музики з іншими видами мистецтва, зокрема хореографією;
- розвиток здатності до історико-культурного та художнього аналізу музичних явищ.

2. Семінарські заняття

Передбачають:

- обговорення ключових тем і проблем історії музичного мистецтва;
- аналіз стильових особливостей музичних епох, жанрів і художніх тенденцій;
- формування навичок аргументованого усного висловлювання та культурологічного мислення;
- інтерпретацію музичних творів у контексті історико-культурної доби.

Теми семінарських занять:

- Музична культура епохи Відродження.
- Музична культура XX – початку XXI століть.

3. Самостійна робота здобувачів освіти

Спрямована на:

- опрацювання рекомендованої навчально-методичної та наукової літератури;
- слухання музичних творів відповідно до тематичного плану;

- підготовку до семінарських занять і підсумкового контролю;
- розширення художнього кругозору та поглиблення знань з історії музичного мистецтва.

4. Консультації

Проводяться з метою:

- уточнення та поглиблення теоретичних положень курсу;
- надання методичної допомоги під час самостійної роботи;
- підготовки до підсумкового контролю.

8. Методи оцінювання та контролю

Контроль успішності та визначення рівня навчальних досягнень здобувачів освіти проводиться відповідно до навчально-методичної карти освітнього компоненту.

Поточний контроль навчальної діяльності

Поточний контроль здійснюється під час **лекційних і семінарських занять**, а також через **індивідуальні аналітичні завдання** (зокрема аналітичні слухові картки). Мета поточного контролю — виявлення рівня засвоєння навчального матеріалу, уміння аналізувати музичні твори, застосовувати термінологію, висловлювати власні естетичні судження.

До форм поточного контролю належать:

- 1. Участь у семінарських заняттях** — обговорення тем, характеристика музичних прикладів, аналіз стилів, аргументованість висловлювань.
- 2. Аналітичні слухові картки** — індивідуальні письмові завдання за результатами прослуховування музичних творів (оцінюються за 10-бальною шкалою).
- 3. Міні-презентації, порівняльні таблиці, творчі завдання** — короткі форми аналітичної роботи.
- 4. Активність під час лекцій і обговорень** — короткі відповіді, участь у слухових вправах.

Поточний контроль спрямований на:

- систематичну перевірку знань і навичок;
- формування аналітичного мислення;
- стимулювання самостійної роботи;
- розвиток музично-естетичного сприйняття та фахової мови.

Підсумковий контроль. Екзамен наприкінці I семестру (письмові тести).

Критерії оцінювання аналітичної слухової картки (10 балів)

Критерій	Зміст оцінюваного компонента	Бали
1. Повнота та структура картки	Вказані всі основні елементи: назва твору, композитор, епоха, жанр, стиль, коротка характеристика. Робота має логічну побудову, охайне оформлення.	0–2 бали

2. Ідентифікація стилевих ознак	Визначено стиль, жанр, музичну епоху, виявлено їхні характерні риси (лад, ритм, фактура, форма).	0–2 бали
3. Аналітичність сприйняття	Продемонстровано вміння аналізувати засоби виразності: мелодію, гармонію, тембр, динаміку, форму. Висновки аргументовані.	0–2 бали
4. Естетичне та емоційне осмислення твору	Є власна оцінка, опис настрою, асоціацій, художнього змісту твору. Виявлено глибину музичного сприйняття.	0–2 бали
5. Самостійність і творчий підхід	Висловлено індивідуальне бачення, уникнено шаблонів, використано власну лексику. Є оригінальність подачі або порівняння з іншими творами.	0–1 бал
6. Мовна культура і термінологічна точність	Використано фахові музичні терміни, дотримано норм української літературної мови, текст послідовний і логічний.	0–1 бал

Шкала оцінювання

- 10–9 балів — відмінний рівень: повна, глибока, самостійна аналітична робота; є власна інтерпретація.
- 8–7 балів — добрий рівень: робота змістовна, але окремі аспекти подано стисло.
- 6–5 балів — задовільний рівень: формальні описи без достатньої аналітики.
- 4 і менше — поверхневий або несамостійний опис без ознак аналізу.

Контроль якості знань. Контроль якості знань здійснюється систематично протягом семестру і спрямований на виявлення рівня засвоєння теоретичного матеріалу, аналітичних умінь та слухової культури здобувачів освіти.

Основними видами контролю є:

- поточний контроль (аналіз і обговорення під час семінарів, виконання аналітичних слухових карток, мініпрезентацій, творчих завдань);
- підсумкова оцінка (за результатами тестів, індивідуальних аналітичних або слухових завдань).
- Поточні оцінки виставляються за:
- глибину аналітичного розуміння музичних явищ;
- активність на семінарах;

- якість індивідуальних завдань (карток, слухових аналізів, презентацій);
- дотримання термінів виконання роботи та вимог до оформлення.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Розділ 1	Розділ 2	Розділ 3	Розділ 4	С Р С	Семіна р	Екзамен	Всього
T1 – T4	T5 - T7	T8 - T14	T15 - T16	20	8	40	100
8	6	14	4				
32							

Присутність на лекції – 2 бали.

Самостійна робота – 20 балів максимально (2 аналітичні слухові картки по 10 балів)

Семінар – 4 бали максимально.

Екзамен (відповідь на питання тесту письмово) – 40 балів максимально (20 питань по 2 бали, 5 варіантів тестів).

Навчально-методична карта освітнього компоненту

Всього: лекції 50 год., семінарські 4 год., самостійна робота 32 год.,
форма контролю – екзамен

Розділи	Розділ 1	Розділ 2
Лекції	T1,T2,T3,T4 – 8 балів	T5,T6,T7 – 6 балів
Лекції	Розділ 3	Розділ 4
	T8,T9,T10,T11,T12,T13,T14 - 14 балів	T15,T16 - 4 бали
Теми семінарських занять	Музична культура епохи Відродження 4 бали	Музична культура ХХ - початку ХХІ століть 4 бали
Самостійна робота	Аналітична слухова картка – максимально 10 балів	Аналітична слухова картка – максимально 10 балів
Види контролю	Екзамен – 40 балів	
Разом – 100 балів		

9. Питання до екзамену (тести)

Варіант 1. Стародавність і Середньовіччя

1. Де виникли найдавніші письмові згадки про музику?
А. У Греції В. У Китаї С. У Месопотамії D. В Індії
2. Який інструмент був поширений у Давньому Єгипті?
А. Ліра В. Систр С. Скрипка D. Орган
3. Як називається грецький духовий інструмент, схожий на флейту?
А. Кіфара В. Авлос С. Арфа D. Мандоліна
4. Піфагор пов'язав музику з:
А. Фізикою руху тіл В. Математичними пропорціями С. Філософією моралі D. Літературною метрикою
5. Давньоіндійське поняття музичної побудови — це:
А. Тон В. Тала С. Рага D. Мажор
6. У музиці Стародавнього Китаю основу становила:
А. Пентатоніка В. Хроматика С. Гармонія D. Поліфонія
7. Основний жанр християнської музики раннього Середньовіччя:
А. Гімн В. Хорал С. Мадригал D. Рондо
8. Григоріанський хорал є прикладом:
А. Інструментальної музики В. Поліфонії С. Одноголосся D. Вокально-інструментального ансамблю
9. У якій нотації записували середньовічні хорали?
А. Лінійній В. Невменній С. Цифровій D. Табулатурній
10. Музичний центр Західної Європи XI–XIII ст. —
А. Париж В. Рим С. Лондон D. Відень
11. Творці багатоголосся органуму належали до школи:
А. Римської В. Паризької (Нотр-Дам) С. Болонської D. Мадридської
12. Основна форма середньовічної духовної драми —
А. Ординарій В. Мотет С. Міракула D. Містерія
13. Який жанр став світською піснею трубадурів?
А. Шансон В. Серенада С. Баллада D. Мадригал

14. Період розквіту середньовічної нідерландської поліфонії —
А. XII ст. В. XIV ст. С. XV ст. D. XVII ст.
15. Композитор — представник Арс нова:
А. Перотін В. Мішель Пікар С. Гійом де Машо D. Франсуа Куперен
16. Яке багатоголосся притаманне органуму?
А. Паралельне В. Контрастне С. Гармонічне D. Канонічне
17. У середньовічних піснях менестрелів переважала тематика:
А. Любовна В. Героїчна С. Релігійна D. Побутова
18. В епоху Середньовіччя головною функцією музики було:
А. Розважальна В. Освітня С. Культова D. Танцювальна
19. Який термін означає спів без інструментального супроводу?
А. A cappella В. A tempo С. Ad libitum D. Con brio
20. Кінець епохи Середньовіччя в музиці пов'язують із переходом до:
А. Бароко В. Класицизму С. Відродження D. Романтизму

Варіант 2. Бароко і Класицизм

1. Який період охоплює музика доби бароко?
А. XIV–XV ст. В. XVII–середина XVIII ст. С. XV–XVI ст. D. XVIII–XIX ст.
2. Провідною рисою музики бароко є:
А. Простота і ясність В. Контраст і пишність С. Стриманість D. Симетрія
3. Основоположником жанру опери вважається:
А. Гендель В. Монтеверді С. Бах D. Кореллі
4. Який жанр поєднує духовні та світські риси?
А. Ораторія В. Симфонія С. Балет D. Соната
5. Музика Антоніо Вівальді найбільш відома завдяки циклу:
А. «Пори року» В. «Меса сі мінор» С. «Магніфікат» D. «Страсті за Матвієм»
6. Який інструмент вважався провідним у добу бароко?
А. Клавесин В. Скрипка С. Флейта D. Гітара

7. Поліфонічний стиль бароко найповніше втілено у творчості:
А. Й. С. Баха В. В. А. Моцарта С. Й. Гайдна Д. Дж. Верді
8. Г. Ф. Гендель прославився як автор:
А. Балетів В. Ораторій С. Камерних пісень Д. Симфоній
9. Форма фуги побудована на:
А. Повторенні акордів В. Проведенні однієї теми в голосах С. Контрастних епізодах Д. Варіаціях
10. Типова танцювальна форма бароко —
А. Менует В. Сарабанда С. Полонез Д. Вальс
11. Яка доба прийшла на зміну бароко?
А. Романтизм В. Класицизм С. Відродження Д. Імпресіонізм
12. Віденська класична школа об'єднала композиторів:
А. Баха, Генделя, Телемана В. Гайдна, Моцарта, Бетховена С. Ліста, Шумана, Шопена Д. Верді, Бізе, Вагнера
13. Основні жанри віденського класицизму:
А. Опера, симфонія, концерт В. Мотет, меса, ораторія С. Пісня, романс, хорал Д. Танцювальна сюїта
14. Гайдн — творець жанру:
А. Симфонії В. Полонезу С. Ораторії Д. Концерту для скрипки
15. Який твір належить Моцарту?
А. «Турецький марш» В. «Болеро» С. «Кармен» Д. «Мелодія»
16. Хто з композиторів вперше розширив симфонічний склад оркестру?
А. Бетховен В. Моцарт С. Гайдн Д. Ліст
17. «Ода до радості» — фінал якої симфонії Бетховена?
А. Першої В. П'ятої С. Дев'ятої Д. Шостої
18. Риси музичного класицизму:
А. Гармонійність, рівновага, ясність форми В. Емоційна надмірність
С. Дисонансність Д. Імпровізаційність
19. Камерна музика доби класицизму представлена жанром:
А. Квартету В. Рондо С. Симфонічної поеми Д. Увертюри

20. Хто із зазначених композиторів є перехідною фігурою між класицизмом і романтизмом?
 А. Моцарт В. Гайдн С. Бетховен Д. Бізе

Варіант 3. Романтизм і музичний театр ХІХ століття

1. Який художній напрям домінував у музиці ХІХ ст.?
 А. Бароко В. Класицизм С. Романтизм Д. Імпресіонізм
2. Основна риса романтичного стилю:
 А. Розум і логіка В. Велич і монументальність С. Емоційність та індивідуалізм Д. Симетрія форми
3. Представник раннього німецького романтизму:
 А. Шуман В. Ліст С. Брамс Д. Вагнер
4. Композитор, відомий своїми фортепіанними мініатюрами:
 А. Шопен В. Бетховен С. Верді Д. Бізе
5. Жанр, який розквітнув у добу романтизму:
 А. Ораторія В. Симфонічна поема С. Кантата Д. Гімн
6. Автор симфонічної поеми «Прелюди»:
 А. Ліст В. Шопен С. Шуман Д. Брамс
7. Рихард Вагнер створив концепцію:
 А. «Великої опери» В. «Музичної драми» С. «Інструментальної сюїти» Д. «Фортепіанної школи»
8. Хто з композиторів написав цикл «Перстень Нібелунга»?
 А. Верді В. Вагнер С. Массне Д. Бізе
9. Джузеппе Верді — це:
 А. Французький композитор В. Італійський оперний реформатор С. Німецький романтик Д. Угорський піаніст
10. Найвідоміша опера Верді, створена за драмою Шекспіра:
 А. «Ріголетто» В. «Отелло» С. «Аїда» Д. «Травіата»
11. Який французький композитор є автором опери «Кармен»?
 А. Бізе В. Гуно С. Массне Д. Пуленк
12. Опера «Фауст» належить:
 А. Бізе В. Массне С. Гуно Д. Верді

13. Жорж Бізе у своїй опері *«Кармен»* використав елементи:
А. Італійського бельканто В. Іспанського фольклору С. Польських танців Д. Скандинавських мотивів
14. Хто з композиторів став реформатором оперети у ХІХ ст.?
А. Верді В. Оффенбах С. Вагнер Д. Ліст
15. Який композитор утілював гуманістичні ідеї у своїх операх?
А. Верді В. Брамс С. Шопен Д. Шуман
16. Представник чеської національної школи романтизму:
А. Сметана В. Бізе С. Верді Д. Мендельсон
17. Автор симфонічного циклу *«Моя Батьківщина»*:
А. Дворжак В. Сметана С. Ліст Д. Шопен
18. Польський композитор-романтик, який створив мазурки й полонези:
А. Шопен В. Монюшко С. Падеревський Д. Ліст
19. Автор *«Угорської рапсодії №2»*:
А. Ліст В. Брамс С. Шуман Д. Бізе
20. У музиці ХІХ ст. головною ідеєю було:
А. Розважання слухача В. Відображення народного духу та особистих переживань С. Наслідування античності Д. Академічна стриманість

Варіант 4. Імпресіонізм, модернізм і музика ХХ століття

1. Який напрям у мистецтві пов'язаний з відображенням миттєвих вражень?
А. Романтизм В. Імпресіонізм С. Неокласицизм Д. Реалізм
2. Хто вважається засновником музичного імпресіонізму?
А. Равель В. Дебюссі С. Бізе Д. Пуленк
3. Твір Клода Дебюссі, що став маніфестом імпресіонізму:
А. «Болеро» В. «Місяць сяє над водою» С. «Прелюдія до післяполудня фавна» Д. «Кармен»
4. Автор балету *«Болеро»*:
А. Бізе В. Равель С. Дебюссі Д. Оффенбах
5. Який стиль у музиці ХХ ст. спирався на класицистичні форми, але з новою гармонією?
А. Неокласицизм В. Експресіонізм С. Авангардизм Д. Мінімалізм

6. Представник музичного модернізму: А. Арнольд Шенберг В. Йозеф Гайдн С. Джузеппе Верді Д. Вольфганг Моцарт
7. Основна риса авангардної музики ХХ ст.:
А. Відтворення фольклору В. Пошук нових звуків і структур С. Простота форм Д. Відмова від оркестру
8. Композитор, який запровадив додекафонію:
А. Берг В. Шенберг С. Веберн Д. Кейдж
9. Як називається техніка випадкової побудови музики?
А. Сонористика В. Алеаторика С. Модальність Д. Імітація
10. Представник польського музичного авангарду, автор «Симфонії скорботних пісень»:
А. Гурецькі В. Пендерецький С. Шопен Д. Лютославський
11. У творчості Арво Пярта провідним принципом є:
А. Техніка серіалізму В. Музика тиші (мінімалізм, «tintinnabuli») С. Поліфонічний канон Д. Фольклоризм
12. Французький композитор ХХ ст., представник неокласицизму:
А. Масне В. Пуленк С. Бізе Д. Верді
13. Який напрям поєднує елементи старих стилів із сучасними засобами виразності?
А. Постмодернізм В. Класицизм С. Бароко Д. Романтизм
14. Автор твору «4'33''», у якому музикою є тиша:
А. Кейдж В. Булез С. Мессіан Д. Пярт
15. У якому жанрі активно працював Леонард Бернстайн?
А. Симфонія В. Мюзикл С. Опера Д. Ораторія
16. Твір Бернстайна, що став символом поєднання класики й джазу:
А. «Вест-Сайдська історія» В. «Болеро» С. «Турандот» Д. «Отелло»
17. Англійський композитор, який писав кіномузику і духовні твори:
А. Ельгар В. Бріттен С. Мессіан Д. Равель
18. Іспанський композитор ХХ ст., який розвивав фольклорні теми:
А. Фалья В. Бізе С. Равель Д. Масне

19. Сучасна електронна музика виникла в:
А. Парижі В. Нью-Йорку С. Дармштадті D. Берліні
20. Для музики ХХ ст. характерно:
А. Відмова від тональності, нові техніки композиції В. Повернення до античності С. Повна імпровізація D. Суворая симетрія форми

Варіант 5. Українська музика ХХ – початку ХХІ століття

1. Основоположником української професійної композиторської школи є:
А. Вериківський В. Лисенко С. Ревуцький D. Леонтович
2. Автор опери «Тарас Бульба»:
А. Лисенко В. Аркас С. Данькевич D. Ревуцький
3. Микола Леонтович прославився завдяки жанру:
А. Симфонії В. Обробки народних пісень С. Оперети D. Концерту
4. Який твір Леонтовича став відомим у всьому світі як *Carol of the Bells*?
А. «Мелодія» В. «Щедрик» С. «Дударик» D. «Ой ходить сон»
5. Композитор, який започаткував симфонізм нового типу в Україні:
А. Лятошинський В. Косенко С. Вериківський D. Ревуцький
6. Твір Бориса Лятошинського, у якому втілено тему війни і миру:
А. «Мелодія» В. Симфонія №3 С. «Тихі пісні» D. «Поема про море»
7. Кого називають засновником українського неофольклоризму?
А. Станкович В. Сильвестров С. Скорик D. Ревуцький
8. Автор симфонії-кантати «Я стверджуюсь»:
А. Станкович В. Лятошинський С. Губаренко D. Фільц
9. Композитор, чия «Мелодія» стала неофіційним музичним символом України:
А. Сильвестров В. Скорик С. Алмаші D. Підгорбунський
10. Валентин Сильвестров у своїй творчості тяжіє до:
А. Модернізму В. Постмодернізму і «музики тиші» С. Неокласицизму D. Експресіонізму

11. Український композитор, який створює твори для сучасних ансамблів «Нова музика»:
А. Золтан Алмаші В. Годзяцький С. Бібік Д. Станкович
12. Композитор Мирослав Скорик працював у жанрах:
А. Симфонії, кіномузики, камерних творів В. Тільки хорової музики
С. Тільки балету Д. Тільки електронної музики
13. Хто є автором музики до фільму «Тіні забутих предків»?
А. Вериківський В. Скорик С. Станкович Д. Лятошинський
14. Твір Віктора Годзяцького, присвячений пошуку світла у звуці:
А. «Грані світла» В. «Мелодія миттєвостей» С. «Реквієм» Д. «Соната світла»
15. Українська опера кінця ХХ ст. на історичну тематику:
А. «Біла тінь» В. «Мазепа» С. «Коли цвіте папороть» Д. «Ярослав Мудрий»
16. Автор духовного циклу «Тихі пісні»:
А. Лятошинський В. Сильвестров С. Станкович Д. Губаренко
17. Композиторка, чия творчість поєднує інтонації народної пісенності та сучасні техніки:
А. Ганна Гаврилець В. Алла Загайкевич С. Богдана Фільц Д. Леся Дичко
18. У творчості якої композиторки відображено тему української духовності?
А. Леся Дичко В. Алла Загайкевич С. Ганна Гаврилець Д. Олена Карпова
19. Хто з українських композиторів активно поєднує академічну і електронну музику?
А. Алла Загайкевич В. Золтан Алмаші С. Станкович Д. Сильвестров
20. Основна тенденція української музики ХХ–ХХІ ст.:
А. Поєднання традицій і новаторства В. Орієнтація лише на фольклор
С. Відмова від європейських стилів Д. Збереження бароко

10. Оцінювання результатів навчання

Підсумковий контроль здійснюється у формі екзамену із урахуванням поточного оцінювання, а також виконання всіх видів самостійної роботи.

Сума балів за всі види навчальної діяльності	За шкалою ECTS	За національною системою	Характеристика знань, умінь і навичок здобувача освіти
90 - 100	A	відмінно	Здобувач освіти володіє глибокими, системними знаннями з історії музичного мистецтва; вільно орієнтується у стилях, жанрах, епохах , вміє проводити порівняльний аналіз творів , виявляє розуміння закономірностей розвитку музичної культури . Здатен аргументовано оцінювати явища та формулювати власні узагальнення. Проявляє творче мислення, ініціативність, самостійність суджень .
82-89	B	дуже добре	Має міцні знання основних етапів розвитку музичного мистецтва, правильно характеризує стильові та жанрові ознаки , вміє наводити приклади композиторів і творів. Аналіз музичних явищ логічний, але іноді потребує більшої глибини. Уміє застосовувати теоретичні знання у практичних та фахових контекстах .
74-81	C	добре	Володіє загальними знаннями з історії музики, розпізнає основні стилі та жанри , однак має труднощі з деталізацією і системністю. Може описати твір чи композитора, але не завжди робить глибокі висновки. Уміння застосовувати знання проявляються частково.
64-73	D	задовільно	Демонструє обмежене розуміння навчального матеріалу , фрагментарно орієнтується у стилях і жанрах. Пояснення непослідовні, аналіз поверховий. Потребує допомоги викладача для орієнтації у темі.
60-63	E	достатньо	Має поверхові знання фактологічного характеру, плутає хронологію, терміни, композиторів. Аналітичні вміння слабо сформовані, відсутня самостійність мислення. Може відтворити лише окремі елементи матеріалу.
35-59	FX	незадовільно, з можливістю повторного складання	Володіє уривчастими знаннями , не розуміє основних понять і термінів курсу. Не здатний аналізувати або пояснювати музичні явища. Відповіді неточні, хаотичні, без логічних зв'язків.
0–34	F	незадовільно, з обов'язковим	Не володіє навчальним матеріалом, не розрізняє музичні стилі, епохи, жанри. Не здатний дати

		повторним вивченням	мінімальні відповіді чи продемонструвати розуміння суті предмета.
--	--	---------------------	---

11. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення курсу «Історія музичного мистецтва» спрямоване на формування у здобувачів освіти цілісного уявлення про закономірності розвитку музичної культури, стилі, жанри та персоналії в історичному контексті.

1. Навчально-методичні матеріали

- Робоча програма освітнього компоненту.
- Конспекти лекцій до кожної теми.
- Збірники завдань для самостійної роботи (тестові, аналітичні, порівняльні).
- Семінарські питання і сценарії занять (для колективного аналізу музичних прикладів).
- Методичні рекомендації з організації лекцій, семінарів та самостійної роботи.
- Аналітична слухова картка (індивідуальний інструмент поточного контролю).

2. Інформаційно-довідкові ресурси

- Основна та додаткова навчальна література (згідно з рекомендованим списком).
- Електронна бібліотека КМАТ імені Сержа Лифаря.
- Аудіо- та відеоматеріали зразків музики різних епох (YouTube).
- Цифрові ресурси з історії музики (Oxford Music Online, Classical Archives, IMSLP).

3. Контрольно-оцінювальні матеріали

- Тестові завдання підсумкового контролю (5 варіантів по 20 питань).
- Критерії оцінювання аналітичних робіт (10-бальна шкала).
- Критерії оцінювання діяльності здобувачів освіти на семінарах (4-бальна шкала).
- Підсумкові завдання (екзаменаційний тест, усна співбесіда, аналітична робота).

4. Візуальні та мультимедійні засоби

- Тематичні аудіо- та відеодобірки для лекцій і семінарів.

Методичне забезпечення забезпечує інтеграцію слухового, аналітичного та історико-культурного підходів, формує навички усного та письмового аналізу музичних явищ і сприяє розвитку творчого мислення здобувачів освіти.

12. Рекомендована література

Основна

1. Фількевич Г. М. Всесвітня історія музики: навчальний посібник. Друга редакція. Київ, 2023. – 208 с. <https://drive.google.com/drive/folders/1BRKqu8wZxf-cCuSqmrti7BIBE23MHwy6>
2. Сіненко О. О. Історія зарубіжної музики: метод. рек. / О. О. Сіненко. – Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. – 80 с. (у бібліотеці КМАТ імені Сержа Лифаря).
3. Кречко Н. М. (ред.) Музичне мистецтво України (питання історії, педагогіки, виконавства, музичне мистецтво в творчих персоналіях). — Київ : Ліра-К, 2020. — 204 с. (у бібліотеці КМАТ імені Сержа Лифаря).
4. Актуальні аспекти сучасного українського музичного мистецтва : колективна монографія / за ред. В. В. Сінельнікової, А. Б. Попової. — Київ : Ліра-К, 2017. — 212 с. (у бібліотеці КМАТ імені Сержа Лифаря).
5. Берегова О. Інтегративні процеси в музичній культурі України ХХ–ХХІ ст. — Київ : Національна академія мистецтв України, 2013. — 320 с. <https://drive.google.com/drive/folders/1BRKqu8wZxf-cCuSqmrti7BIBE23MHwy6>
6. Дорофєєва В. А. Теоретичні аспекти сучасної української музики : монографія. — Київ : Ліра-К, 2017. — 188 с. (у бібліотеці КМАТ імені Сержа Лифаря).
7. Пістунова Т. В. Українська інструментальна музика. Музично-текстологічний аналіз : навчальний посібник. — Київ : Ліра-К, 2021. — 132 с. (у бібліотеці КМАТ імені Сержа Лифаря).
8. Бедакова С. В. Історія зарубіжної музики (кінець XVI – XIX ст.) : навчальний посібник. — Миколаїв : МНУ, 2018. — 306 с. <https://drive.google.com/drive/folders/1BRKqu8wZxf-cCuSqmrti7BIBE23MHwy6>

Додаткова

1. Народно-музичне мистецтво України ХХІ століття: сценічно-виконавський, методико-педагогічний аспекти : монографія. Заг. ред.: канд. пед. наук, проф. П. Л. Богоніс. Київ: КНУКіМ. 2024. 314 с. https://drive.google.com/file/d/1TxlmYlGuyz0cy9BD_EEDoBrFGZ0PrwO-/view
2. Українське академічне вокально-хорове мистецтво: методико-педагогічний, історико-музикознавчий дискурси : колект. монографія / заг. ред. Кречко Н. М.; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. Київ, 2022. 436 с. <https://drive.google.com/drive/folders/1BRKqu8wZxf-cCuSqmrti7BIBE23MHwy6>
3. Лігус О. М. Українська фортепіанна музика XIX – початку ХХ ст. у контексті європейського романтизму (жанрово-стильова динаміка). Монографія. / К.: Ліра-К, 2020. – 224 с.
4. Щепакін В. М. Музична культура Сходу і Півдня України другої половини XIX – початку ХХ століть: європейські виміри : монографія. — Харків : ДАК, 2017. — 372 с. <https://drive.google.com/drive/folders/1BRKqu8wZxf-cCuSqmrti7BIBE23MHwy6>
5. Підгорбунський М. Запровадження багатоголосої музики в українській духовній культурі : монографія. — Київ : Ліра-К, 2021. — 348 с. (у бібліотеці КМАТ імені Сержа Лифаря).

6. Академічне українське музичне мистецтво крізь призму епох : монографія / заг. ред.: канд. пед. наук, проф. П. Л. Богоніс. Київ : КНУКіМ ; Автограф, 2025. 195 с.

7. Бондаренко А. І. Сучасне музичне мистецтво і комп'ютерні програми : навч. посіб. / А. І. Бондаренко. – Київ : Видавництво Ліра-К, 2022. – 284 с.

<https://drive.google.com/drive/folders/1BRKqu8wZxf-cCuSqmrti7BIBE23MHwy6>

Авторські публікації у періодичних наукових виданнях, що включені до переліку фахових видань України та до наукометричних баз

1. Tetiana Lysenko, Svitlana Shestakova, Olga Yakovlieva, Nataliia Savastru, Oksana Mykhailova. Ethical Aspects of Using Artificial Intelligence for Monitoring Academic Integrity in Higher Education Institutions of Ukraine / Vol. 4 (2025): Seminars in Medical Writing and Education. - 2025-06-17. Pp. 453-466.

DOI: [10.56294/mw2025447](https://doi.org/10.56294/mw2025447)

2. Семенишина І.В., Кочарян А.Б., Савастру Н.І. Майбутнє вищої освіти: роль онлайн-курсів та адаптивних підходів // Журнал «Вісник науки та освіти». № 10(16) (2023). С. 807-821. [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-10\(16\)-807-821](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-10(16)-807-821)

3. Савастру Н.І., Шевченко Г.В., Безугла Я.І. Віддалена мистецька освіта: освоєння інструментів дистанційного навчання у вимірах творчості // Журнал «Наука і техніка сьогодні» № 6(34) (2024). Серія «Педагогіка». С. 620-635. [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-6\(34\)-620-635](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-6(34)-620-635)

4. Савастру Н.І., Шевченко Г.В., Безугла Я.І. Роль цифрових медіа у збереженні та популяризації традиційного хореографічного мистецтва у професійній освіті // Журнал «Наукові інновації та передові технології» (Серія «Управління та адміністрування», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Психологія», Серія «Педагогіка»). № 12(40) 2024. С. 1231-1242. [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-12\(40\)-1231-1242](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-12(40)-1231-1242)

5. Коломієць В.А., Савастру Н.І., Семенишина І.В. Цифрова трансформація освіти: як VR та AR сприяють розвитку soft-skills. / Журнал «Наукові інновації та передові технології» № 1(41) 2025 (Серія «Управління та адміністрування», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Психологія», Серія «Педагогіка»). С. 859-871. [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-1\(41\)-859-871](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-1(41)-859-871)

6. Коломієць, В. А., Савастру Н. І., & Шевченко, Г. В. (2025). Мистецька освіта як інструмент розвитку творчого потенціалу: сучасні підходи. *Педагогічна Академія: наукові записки*, (14). <https://doi.org/10.5281/zenodo.14789424>

7. Ірина Семенишина, Анна Федорчук, Наталія Савастру. Сучасні тенденції у вищій освіті: роль інтерактивних технологій у покращенні освітнього процесу. / № 4(12) (2025): Суспільство та національні інтереси. Серія “Освіта/Педагогіка”. С. 340-354.

[https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-4\(12\)-340-354](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-4(12)-340-354)

8. Наталія Савастру, Юлія Бобровник, Володимир Прянїчніков. Музика і танець в епоху цифрових технологій: трансформація сценічного мистецтва / Актуальні питання гуманітарних наук: [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, В. Ільницький, І. Зимомря]. – Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2025. – Вип. 86. Том 3. - С. 73-78.

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/86-3-10>

9. Савастру Н.І., Стожок А.В., Петренко М.Б. Аналіз впливу інноваційних технологій на сучасне музичне мистецтво України. / Актуальні питання гуманітарних наук: [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, В. Ільницький, І. Зимомря]. – Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2025.

DOI

<https://doi.org/10.24919/2308-4863/87-2-30>

10. Савастру, Н. І., Говорченко, С. М. (2025). Інформаційні технології у мистецькій освіті: нові можливості для творчого розвитку / Педагогічна Академія: наукові записки, (24).

<https://pedagogical-academy.com/index.php/journal/article/view/1427>

11. Савастру Н.І., Муравська Г.В. Музикотерапевтичний потенціал у системі мистецької освіти // Science and education: synergy of innovation. Proceedings of the 3rd International scientific and practical conference. MDPC Publishing. Berlin, Germany. 2025. Pp. 219-223.

<https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2025/10/SCIENCE-AND-EDUCATION-SYNERGY-OF-INNOVATION-26-28.10.25.pdf>

13. Плани семінарських занять

Семінарське заняття № 1

Тема: *Музична культура епохи Відродження*

Мета семінару:

Поглибити знання здобувачів освіти про особливості музичного мистецтва епохи Відродження, розвинути навички аналізу музичних творів, уміння порівнювати стильові риси різних національних шкіл, формувати естетичне сприйняття та історико-культурне мислення.

Очікувані результати навчання:

Після семінару здобувачі освіти повинні:

- знати провідні риси музичної культури Ренесансу, її зв'язок із гуманістичною філософією епохи;
- називати провідних композиторів (Дж. Палестрина, Орландо ді Лассо, Жоскен Дебре, К. Жанекен тощо);
- розпізнавати характерні жанри (меса, мотет, мадригал, інструментальна сюїта);
- уміти аналізувати музичні приклади, визначати стильові особливості;
- виявляти зв'язок музики з іншими видами мистецтва (живопис, архітектура, поезія, хореографія).

Хід семінарського заняття

1. Організаційний момент (5 хв.)

- Вітання, коротке нагадування про мету семінару.
- Визначення порядку обговорення, розподіл питань між учасниками.

2. Актуалізація знань (10 хв.)

- Міні-вікторина або інтерактив “Що я пам’ятаю про Ренесанс?”
- Обговорення основних ідей епохи гуманізму, значення мистецтва для формування нової людини.

3. Основна частина (50 хв.)

- **Форма роботи:** колективне обговорення, індивідуальні виступи, слуховий аналіз.
- **Приблизні питання для обговорення:**
 1. Які ідеї гуманізму відображені у музиці Ренесансу?
 2. У чому полягає різниця між світською та духовною музикою цієї доби?
 3. Які характерні риси поліфонії Жоскена Дебре та Палестрини?
 4. Як розвивалися жанри меси, мотету, мадригала?
 5. Яке місце займала інструментальна музика у культурі Відродження?
 6. Як музика Ренесансу вплинула на розвиток хореографії?

Музичні приклади для слухання та аналізу

Композитор	Назва твору	QR Code (YouTube)	Коментар
Жоскен Дебре	<i>Ave Maria... Virgo serena</i>		Взірець ренесансної поліфонії; духовна чистота та гармонія.
Джованні П’єрлуїджі да Палестрина	<i>Missa Papae Marcelli – Kyrie</i>		Приклад «ідеального» церковного стилю; співоча фактура без супроводу.
Орландо ді Лассо (Lassus)	<i>Matona mia cara</i>		Світський мадригал, жартівливий, яскравий, близький до театральності.
Клемент Жанекен	<i>Le chant des oiseaux (Пісня птахів)</i>		Імітація звуків природи, типовий зразок французького шансонного стилю.
Тільман Сусато	<i>Ronde – Danserye (1551)</i>		Танцювальна музика доби Ренесансу; рання форма інструментальної сюїти.

- **Види діяльності здобувачів:**

1. короткі повідомлення про композиторів;
2. порівняльна характеристика духовного і світського стилів;

3. аналіз структури та фактури твору (слуховий аналіз);
4. складання схеми «Музичні жанри Ренесансу».

2. Підбиття підсумків (10 хв.)

- Обговорення головних висновків.
- Визначення внеску музики Відродження у формування європейської традиції.

3. Домашнє завдання:

- Підготувати коротке есе (1–2 стор.) на тему «Музика як відображення ідеалів Ренесансу».
- Прослухати додатково: К. Жанекен — *Le chant des oiseaux*; Дж. Палестрина — *Sicut cervus*.

Форми роботи на семінарі:

- колективне обговорення;
- слуховий аналіз музичних творів;
- творчі міні-презентації;
- інтерактивні завдання («Асоціативна карта стилю Ренесансу», «Порівняй два твори»);
- короткі усні виступи та обговорення;
- робота в малих групах (2–3 особи).

Семінарське заняття № 2

Тема: *Музична культура XX – початку XXI століть*

Мета семінару:

Ознайомити здобувачів освіти з основними напрямками розвитку світової та української музики XX–XXI ст., розкрити взаємозв’язок традицій і новаторства, осмислити вплив соціокультурних змін на музичне мислення. Розвинути вміння аналізувати сучасні стилі, жанри, засоби виразності та оцінювати роль музики у формуванні художнього світогляду сучасності.

Очікувані результати навчання:

Після семінару здобувачі освіти повинні:

- знати провідні стильові напрями XX–XXI ст. (імпресіонізм, експресіонізм, неокласицизм, мінімалізм, електронна музика тощо);
- розпізнавати особливості музичної мови сучасності;
- характеризувати творчість видатних композиторів і виконавців (Дебюссі, Равель, Орф, Лятошинський, Сильвестров, Скорик тощо);
- аналізувати музичні приклади різних жанрів і стилів;
- розуміти місце української музики у світовому культурному просторі.

Хід семінарського заняття

1. Організаційний момент (5 хв.)

- Визначення теми, мети й очікуваних результатів семінару.
 - Ознайомлення з планом роботи.
2. **Актуалізація знань (10 хв.)**
- Обговорення: «Як XX століття змінило уявлення про музику?»
 - Міні-дискусія: *традиція vs новаторство*.
3. **Основна частина (50 хв.)**

Форма роботи: колективне обговорення, слуховий аналіз, міні-презентації.

Питання для обговорення:

- Які суспільні події вплинули на розвиток музичного мистецтва XX ст.?
- Як змінюються жанри: симфонія, балет, опера, камерна музика?
- У чому сутність експериментів із тембром, ритмом, фактурою?
- Що спільного і відмінного між імпресіонізмом і мінімалізмом?
- Як поєднуються академічна традиція та масова культура у музиці кінця XX – початку XXI ст.?
- Які тенденції притаманні сучасній українській музиці (В. Сильвестров, М. Скорик, В. Польова, Є. Станкович)?

Музичні приклади для слухання й аналізу

Композитор	Назва твору	QR Code (YouTube)	Коментар
Клод Дебюссі	<i>Clair de Lune</i>		Імпресіоністичне трактування звуку, поетичність фактури.
Моріс Равель	<i>Bolero</i>		Зразок оркестрового колориту та монотемного розвитку.
Карл Орф	<i>O Fortuna</i> з «Carmina Burana»		Потужний ритм, архаїчний дух, театралізована експресія.
Борис Лятошинський	<i>Симфонія № 3</i>		Приклад українського неоромантизму з елементами драматизму.
Мирослав Скорик	<i>Мелодія</i>		Символ духовної ліричності української музики XX ст.

Композитор	Назва твору	QR Code (YouTube)	Коментар
Валентин Сильвестров	<i>Постлюдія</i>		Сучасний стиль; неоромантичний філософське споглядання часу.
Макс Ріхтер (сучасний композитор)	<i>On the Nature of Daylight</i>		Неокласика XXI ст.; поєднання традиції й кінематографічного звучання.

Форми роботи:

- колективне обговорення після кожного музичного прикладу;
- порівняльний аналіз двох творів різних епох;
- міні-презентації студентів про напрями (імпресіонізм, мінімалізм, неокласика);
- слуховий аналіз із короткою таблицею спостережень;
- творче завдання “Склади аудіопанораму XX століття” — добір 3–5 творів різних стилів.

14. Методичні рекомендації для організації навчальної роботи з курсу

«Історія музичного мистецтва»

1. Лекційні заняття

Лекції є основною формою подання системних знань про закономірності розвитку світового та українського музичного мистецтва. Вони покликані не лише інформувати, а й **естетично виховувати**, формувати слухову культуру, історичне мислення, здатність до аналізу художнього явища як частини цивілізаційного процесу.

Особливості лекційного викладу:

- зв’язок історико-музичного матеріалу з мистецьким, соціальним, культурним контекстом епохи;
- емоційна насиченість викладу: лекція має бути не тільки академічною, а й образною;
- використання мультимедійних засобів (відеофрагменти концертів, балетів, опер, слайди з партитурами, портретами композиторів);
- слухання музичних прикладів як невід’ємна складова сприйняття;
- активна взаємодія з аудиторією — постановка питань, короткі слухові завдання, обговорення вражень.

Методичні прийоми:

- *Проблемна лекція* — постановка дискусійного питання (“Чи можна вважати модернізм продовженням романтизму?”).
- *Лекція-візуалізація* — паралельний показ живописних або архітектурних пам’яток епохи.
- *Лекція-концерт* — коментоване прослуховування фрагментів.
- *Лекція-портрет* — дослідження творчості окремого композитора у контексті часу.

Викладачу рекомендовано:

- добирати твори, близькі до професійної сфери студентів (музика до танцю, театру, кіно);
- акцентувати на порівняннях: “західноєвропейська школа — українська традиція”;
- формувати у здобувачів **естетичну компетентність** — уміння слухати, розуміти й оцінювати музику.

2. Семінарські заняття

Семінар — це практичний простір для формування історико-культурного мислення, аналітичних навичок і вміння аргументовано висловлювати власні оцінки музичних творів. Семінар має інтерактивний характер і базується на діалозі, обговоренні, співтворчості викладача й студентів.

Форми організації семінарів:

- слуховий аналіз (розбір музичного фрагмента з характеристикою інтонацій, ритміки, гармонії);
- порівняльний аналіз двох творів різних епох або композиторів;
- “музичний диспут” — аргументована дискусія щодо оцінки стилю або ідеї;
- міні-презентації з аудіофрагментами;
- аналіз сценічних відеозаписів (опера, балет, концерт);
- колективне створення “карти епохи” — таблиці взаємозв’язку між музикою, літературою, живописом.

Методичний акцент: Кожен семінар має допомогти здобувачеві навчитися “думати музично”, тобто бачити у творі систему художніх образів, стилістичних засобів, соціально-культурних ідей.

Критерії ефективності семінару:

- уміння самостійно характеризувати твір;
- володіння поняттями історії музики;
- здатність обґрунтовано висловлювати естетичні судження;
- активна участь у слуховому аналізі.

3. Самостійна робота здобувачів освіти (СРС)

Самостійна робота спрямована на закріплення теоретичних знань і розвиток музично-аналітичного мислення. Вона формує навички наукового пошуку, критичного осмислення джерел і самостійного судження.

Основні напрями СРС:

- опрацювання лекційного матеріалу, читання рекомендованих джерел;
- підготовка тез до семінарів;
- написання рефератів, есе, рецензій на музичні твори;
- слухання та аналіз музичних прикладів (з веденням коротких аналітичних нотаток);
- складання власних “аудіоальбомів епох”;
- перегляд відеозаписів вистав, балетів, концертів із подальшим аналітичним описом.

Рекомендації здобувачам освіти:

- систематично слухати академічні YouTube-канали, цифрові архіви (Naxos, Medici.tv);
- звертати увагу не лише на мелодію, а й на фактуру, гармонію, оркестровку;
- вести особистий “музичний щоденник” — нотатки про почуте, асоціації, враження;
- у рефератах — використовувати українські джерела, науковий стиль, цитування з дотриманням академічної доброчесності.

4. Методи, засоби та технології навчання

- **Інтерактивні методи:** слухові завдання, рольові дискусії, аналіз “музичного портрету”, робота в парах.
- **Візуально-слухові:** мультимедійні презентації, QR-коди для переходу до музичних прикладів.
- **Проблемно-аналітичні:** визначення тенденцій, зіставлення композиторських стилів, створення тезаурусу понять.
- **Проектні:** створення студентами тематичних міні-лекцій або аудіопрезентацій.
- **Дослідницькі:** пошук невідомих музичних джерел, аналіз нотних текстів.

Сучасні технології (цифрові архіви, інтерактивні платформи, аудіовізуальні редактори) розширюють можливості навчання та формують новий тип музичного мислення — аналітично-інтегрований.

5. Оцінювання навчальної діяльності

- **Лекції:** активність, уважність, короткі усні відповіді, 0–2 бали.
- **Семінари:** участь у слуховому аналізі, аргументованість, термінологічна точність — до 4 балів.

- **Самостійна робота:** якість аналітичних нотаток, креативність — до 10 балів.
- **Підсумковий контроль:** письмовий екзаменаційний тест (знання термінів, стильових рис, композиторів, епох).

Критерії оцінювання визначають рівень:

- аналітичності мислення;
- глибини розуміння стилів і жанрів;
- здатності застосовувати знання у сфері хореографії й мистецької освіти.

6. Методологічні принципи курсу

1. **Історизм** — вивчення музики у взаємозв'язку з епохою, суспільними ідеями, філософією.
2. **Компаративність** — порівняння національних і європейських традицій.
3. **Міждисциплінарність** — інтеграція музики, літератури, живопису, театру, хореографії.
4. **Естетичність** — виховання почуття краси, емоційного сприйняття, художнього смаку.
5. **Гуманістичність** — усвідомлення музики як духовної мови культури.

Завдання для самостійної роботи здобувачів освіти

Самостійна робота є важливою складовою навчального процесу, спрямованою на поглиблення, узагальнення та творче осмислення лекційного матеріалу. Вона включає індивідуальні аналітичні, дослідницькі та творчі завдання, виконання яких розвиває вміння самостійно здобувати знання, аналізувати музичні явища та формувати власну оцінку художніх процесів.

Форми самостійної роботи:

- аналітична слухова картка;
- опрацювання рекомендованих джерел і підготовка тезового конспекту;
- письмове аналітичне повідомлення або міні-презентація;
- підготовка до семінарів і тестового контролю;
- коротке порівняльне дослідження (за вибором викладача або здобувача освіти).

Орієнтовні завдання за розділами курсу

Розділ I. Музична культура від стародавності до XVI ст.

1. Визначити спільні та відмінні риси музичної культури Стародавнього Єгипту, Греції та Риму.
2. Проаналізувати особливості григоріанського хоралу (за зразком “Dies Irae”).

3. Підготувати короткий опис невменної нотації з візуальним прикладом.

Розділ II. Музичне мистецтво XVII–XVIII ст.

4. Визначити риси стилю бароко на прикладі кантати або ораторії Баха, Генделя.
5. Порівняти оперний стиль Монтеверді та класиків XVIII ст.
6. Скласти схему розвитку жанрів інструментальної музики доби класицизму.

Розділ III. Західноєвропейське музичне мистецтво XIX – початку XX ст.

7. Охарактеризувати основні стильові напрями романтизму (на прикладі одного симфонічного твору).
8. Визначити особливості музики до балету XIX ст. (на прикладі фрагментів Чайковського).
9. Підготувати аналітичну слухову картку за твором одного з композиторів національних шкіл (Сметана, Дворжак, Гріг, Шопен).

Розділ IV. Музична культура XX – початку XXI ст.

10. Проаналізувати особливості неокласицизму або мінімалізму у творчості європейських композиторів.
11. Схарактеризувати провідні тенденції розвитку української музики XX–XXI ст. (Скорик, Станкович, Сильвестров, Загайкевич).
12. Створити порівняльну таблицю: «Європейські та українські тенденції розвитку музичного мистецтва XX–XXI ст.».

Поради щодо виконання завдань

- Використовувати рекомендовані джерела з основного списку літератури.
- Наводити приклади конкретних музичних творів (з аудіо/відео-посиланням).
- При оформленні письмових робіт дотримуватися академічного стилю та зазначати використані джерела.

Результати самостійної роботи враховуються під час поточного контролю (до 20 балів загальної оцінки за семестр) і можуть бути представлені у формі аналітичних карток, тез або коротких повідомлень під час семінарів.